

بررسی رابطه رغبت‌های شغلی، ارزشها و نگرش دبیران متوسطه و پیش‌دانشگاهی با عملکرد آموزشی آنان

فوزیه الهام‌پور*
دکتر مهناز مهرابی زاده هنرمند**
دکتر حسین شکرکن**

چکیده

در این پژوهش، رابطه رغبت‌های شغلی، ارزشها و نگرش دبیران متوسطه و پیش‌دانشگاهی رشته‌های نظری دزفول با عملکرد آموزشی آنان در نیمسال اول سال تحصیلی ۷۹-۱۳۷۸ بررسی گردید. نمونه‌های تحقیق ۱۰۰ دبیر زن و ۱۲۰ دبیر مرد بودند که با روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای از بین ۸۰۰ دبیر انتخاب شدند. در پژوهش حاضر، روشهای آماری تحلیل داده‌ها شامل همبستگی ساده و همبستگی چندگانه با روش ورود و گام به گام (مرحله‌ای) می‌باشند. در این تحقیق از پرسشنامه رغبت‌سنج هالند، پرسشنامه نظام ارزشی آلپورت، ورنرن و لیسندزی، و نگرش‌سنج معلم مینه‌سوتا استفاده گردید. نتایج تحقیق نشان می‌دهند که بین رغبت‌های دبیران با عملکرد آموزشی در نمونه دبیران مرد و کل آزمودنیها رابطه مثبت و از نظر آماری معنی‌دار وجود دارد. بین ارزش اقتصادی با عملکرد آموزشی در دبیران زن رابطه منفی و معنی‌دار آماری و بین ارزش اجتماعی با عملکرد آموزشی آنها رابطه مثبت و معنی‌دار وجود دارد. اما بین ارزش اجتماعی دبیران مرد با عملکرد آموزشی آنان رابطه منفی معنی‌دار آماری مشاهده شد. بین سایر رغبت‌های شغلی، ارزشها و نگرش با عملکرد آموزشی رابطه‌ای مشاهده نگردید. همچنین بین متغیرهای پیش‌بین و متغیر ملاک همبستگی چندگانه وجود دارد.

* کارشناس ارشد روانشناسی تربیتی دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه شهید چمران اهواز
** عضو هیأت علمی دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه شهید چمران اهواز

مقدمه

آموزش و پرورش، فرآیندی زگهواره تا گور است. در هر جامعه‌ای یافت می‌شود و اشکال گوناگونی دارد: از یادگیری براساس تجربه‌های زندگی تا آموزش و پرورش آموزشگاهی، از اجتماعات صنعتی تا غیرصنعتی، از محیطهای روستایی تا شهری، از گروه سنی به گروه سنی. بنابراین، آموزش و پرورش یک پدیده اجتماعی است (علاقه بند، ۱۳۷۴). کمک گرفتن از اصول و فنون دانش روانشناسی برای بالا بردن سطح کارایی آموزش و پرورش در هر جا امری ضروری است، چون هیچ‌گاه ممکن نخواهد بود که به افرادی بدون شناخت حالات و خصوصیات روانی آنها آموزش و پرورش صحیح داد (مقدم، ۱۳۶۶). این امر شناخت، شامل هم دانش آموزان و هم معلمان خواهد بود. به همین علت موضوع اصلی پژوهش حاضر بررسی جنبه‌هایی از شخصیت معلمان یعنی رغبتها، ارزشها و نگرش آنها در رابطه با عملکرد آموزشی آنان انتخاب شده است.

زمینه تحقیق

براساس نظر کلپارد^۱ (۱۹۲۴) علاقه یا رغبت، یک عامل بنیادی است که به فرد اجازه می‌دهد تا استعدادهای خود را به طور واقعی شکوفا کند. فلاسفه بزرگ، از جمله ژان ژاک

روسو^۲، و مریان بزرگ تعلیم و تربیت مثل مونتسوری^۳ و دکرولی^۴، اولین کسانی بودند که به اهمیت علاقه اشاره کرده‌اند. به نظر آنها علاقه، از راه تعلیم و تربیت و یادگیریهای تحصیلی به وجود می‌آید (گنجی، ۱۳۷۸).

براساس نظریه کل نگر شخصیت، علائق یا (رغبتها) و استعدادها از خصایص شخصیت به شمار می‌روند. برخلاف استعدادها که اغلب روانشناسان آنها را عمدتاً ذاتی می‌دانند، علائق را به عنوان خصایص اکتسابی که بر اثر تجربه به وجود می‌آیند تلقی می‌کنند. امّا، رغبتها بر اثر تجارب اتفاقی به وجود نمی‌آیند، بلکه بازتاب و بیانگر نیازهای عمیق و صفات شخصیتی افراد هستند (دارلی^۵، ۱۹۵۵). بر همین اساس است که از زمان فروید تاکنون روانشناسان مکتب روان تحلیل‌گری گفته‌اند انتخاب شغل از صفات شخصیت افراد تأثیر می‌پذیرد (به نقل از شریفی، ۱۳۷۷).

هالند^۶ (۱۹۶۶) نظریه خود را بر مبنای دو اصل مهم استوار نموده است: (۱) انتخاب شغل و حرفه با نوع شخصیت فرد بستگی دارد، (۲) انتخاب شغل و حرفه رابطه مستقیمی با طرز تلقی و گرایش فرد دارد. هالند

1- Claparede	2- J. J. Rousseau
3- Montessori	4- Decroly
5- Darley	6- Holland

پایبندی به روش علمی پیش رفت. شاید بتوان گفت که ترستون^۱ (۱۹۵۹) به خاطر ارائه بررسی ارزشها در چهارچوب روش علمی متکی بر میانی علم و با استناد به دانش روابط میان تن و روان و اشپرانگر^۲ (۱۹۲۸) یکی از دانشمندان آلمانی که همزمان، نظریه‌اش را درباره گونه‌های شخصیت منتشر ساخت، از اولین کسانی هستند که ارزشها را به صورت علمی بررسی کردند. اشپرانگر (۱۹۲۸) در نظریه شخصیتی خود، انسانها را با توجه به غلبه یا حاکمیت یکی از ارزشها که عبارتند از: ارزشهای نظری، سیاسی، اجتماعی، اقتصادی، زیباشناختی و دینی به شش دسته تقسیم کرد. بعدها آلپورت^۳، ورنون^۴، و لیندزی^۵ ارزشها را در مقیاسی که به نام آنها نامیده شد، به شکل عملی مورد بررسی قرار دادند.

موریس^۶ ارزشها را چنین تعریف می‌کند: توجه یا رفتار رجحان‌طلب و مطلوب از میان تعدادی از رویکردهای موجود، که آنها را به سه گروه تقسیم می‌کند.

۱- ارزشهای عملیاتی، که از طریق رفتار رجحان‌طلب ممکن کشف می‌گردد.

۲- ارزشهای متصوره، که بررسی آن از طریق

(۱۹۵۹) در آغاز معتقد بود که انتخاب شغل بر اثر تعامل بین عوامل ارثی، فرهنگی و محیطی نظیر دوستان، والدین، بزرگتران و نیز طبقه اجتماعی انجام می‌پذیرد. این تعامل باعث می‌شود که انسان یک سلسله عادات، رفتار و فعالیتها را در محیط زندگی برای خود ایجاد نماید و برخی از عوامل ترجیحی با در نظر گرفتن تفاوت‌های فردی در زمینه تواناییها، وضع جسمانی و وضع اجتماعی در افراد مختلف متفاوت خواهد بود. با توجه به مطالب فوق، هالند (۱۹۶۶) افراد را از نظر نوع شخصیت به شش طبقه تقسیم می‌نماید که عبارتند از: واقع‌بین، معنوی، اجتماعی، قراردادی (سنتی)، تسهوری و هنری. این طبقه‌بندی کلی است و به صورت جزئی حدود ۷۲۰ الگوی مختلف شخصیتی را شامل می‌شود. با بررسی تاریخچه زندگی و مشاهده رفتار فرد، می‌توان غلبه یکی از این انواع شخصیتی بر سایر انواع را ملاحظه کرد. در عین حال ممکن است در عده‌ای نیز ترکیبی از هر شش نوع ویژگی شخصیتی فوق وجود داشته باشد. هر کدام از این انواع شخصیت دارای خصوصیات ویژه‌ای هستند (شفیع‌آبادی، ۱۳۷۶).

توجه و عنایت به بررسی ارزشها در دهه سوم و چهارم قرن حاضر بیش از پیش و با

1- Thurston

2- Spranger

3- Allport

4- Vernon

5- Lindzy

6- Morris

شناختی در ارتباط با برخی از جنبه‌های دنیای فرد. امروزه در تعریف نگرش ترکیبی از عناصر موجود در هر دو دیدگاه مورد توجه قرار دارد. نگرش نسبت به هر شیء، اندیشه، شخص، گروه و یا موقعیت به عنوان جهت‌گیری پایدار با عناصر شناختی، عاطفی و رفتاری تلقی می‌شود (به نقل از شریفی، ۱۳۷۷).

بخش شناختی نگرش شامل همه افراد، حقایق، دانشها و باورداشتهایی است که شخص در مورد موضوع نگرش دارد. بخش عاطفی (یا ارزشی) شامل تمامی عواطف به ویژه ارزش‌گذاری مثبت یا منفی او نسبت به موضوع نگرش است. بخش رفتاری نگرش شامل آمادگی فرد برای پاسخ دادن و گرایش او به انجام عمل در مورد موضوع نگرش است. بنابراین نگرش از یک طرف با آموخته‌ها و تجارب قبلی ما و از سوی دیگر با برداشت ذهنی زمان حال ما در مورد موضوع نگرش در ارتباط است و در هر صورت واکنش مثبت یا منفی ما را نسبت به اشیاء، موقعیتها، سازمانها، مفاهیم و افراد برمی‌انگیزد.

بسیاری از نظریه‌های تغییر نگرش، معمولاً بر این فرضیه استوارند که تغییر نگرش موجب تغییر رفتار می‌شود. با این همه، همیشه این

رمزهای عامل در حوزه رفتار رجحان طلب ممکن است و عبارت از تصورات آرمانی است که باید این چنین باشد، چنانکه در پرتو آن حکم بر فعل یا رفتار کامل می‌گردد.

۳- ارزشهای واقعی، که محقق بدون تعریف آنها را رها کرده است (خلیفه، ترجمه سیدی، ۱۳۷۸). اشپرانگر (۱۹۲۸) افراد را براساس علاقه‌ها و ارزش دادن به چیزها به شش طبقه یا تیپ تقسیم می‌کند: (۱) تیپ نظری، علاقه به کشف حقیقت دارد. (۲) تیپ اقتصادی، علاقه به سود و منفعت و فایده اشیاء دارد. (۳) تیپ هنری، علاقه‌مند به فرم و توازن است. (۴) تیپ سیاسی، علاقه‌مند به قدرت است و (۶) تیپ مذهبی که قویترین ارزش برای این تیپ "وحدانیت" است (آلپورت^۱ و همکاران، ۱۹۶۲ به نقل از نورالدین، ۱۳۴۸).

نگرش یک حالت آمادگی ذهنی و عصبی است که از طریق تجربه سازمان می‌یابد و به واکنش فرد نسبت به تمامی موضوعها و موقعیتها وابسته به نگرش تأثیر مستقیم و پویا بر جای می‌گذارد (سیرز و دیگران^۲، ۱۹۹۱). این تعریف عمدتاً بر نظریه یادگیری استوار است. از سوی دیگر، براساس دیدگاه شناخت‌گرایان (کرچ^۳ و کراچفیلد^۴، ۱۹۴۸)، نگرش عبارت است از سازمان پایدار فرایندهای انگیزشی، عاطفی، ادراکی و

1- Allport

2- Sears & et.al.

3- Krech

4- Crutchfield

می‌دهند. اینها عوامل تشکیل دهنده الگوی هستند که اصطلاحاً "هنجارهای ذهنی" نامیده می‌شود. هنجارها از این نظر ذهنی هستند که فرد بر اساس ادراکی که از آنها دارد رفتار خود را پایه ریزی می‌کند.

طبق این نظریه، برای آنکه نگرش به رفتار تبدیل شود، لازم است بر انتظارات قابل تحقیق پایه ریزی شود و بر تقویت اطرافیان تکیه کند. این نظریه بررسی‌های زیادی را موجب شده است که همه از آن پشتیبانی می‌کنند. اما پژوهشگرانی نیز وجود دارند که ویژگی منطقی بودن رفتار انسان را، که این نظریه ادعا می‌کند، زیر سؤال برده‌اند (بدارد^۳، دزیل^۴ و لامارش^۵، ۱۳۸۰).

بنابراین می‌توان گفت نگرش به رغبت یا علاقه شیبه است. هر چند مفهوم اخیر به احساسات یا رجحانات شخص نسبت به فعالیت خود محدود می‌شود. برخلاف نگرش که مستلزم تسامح (قضاوت اخلاقی و ارزش‌گذاری) است. داشتن علاقه به چیزی صرفاً بدان معناست که شخص برای اندیشیدن درباره آن چیز وقت صرف می‌کند یا به آن واکنش عملی نشان می‌دهد، صرف نظر از

طور نیست و رابطه بین نگرش و رفتار یکی از موضوعهای مورد مطالعه در روانشناسی اجتماعی است که از چند دهه پیش رواج دارد. فیشباین^۱ و آیزن^۲ (۱۳۷۵) با توجه به اینکه انسان را موجودی منطقی در نظر می‌گیرند نظریه‌ای را تحت عنوان نظریه "عمل مستدل" مطرح می‌کنند. به نظر آنان، آنچه بین نگرش و رفتار دیده می‌شود، قصد عمل کردن است. به عقیده آنها، اگر شخصی واقعاً قصد داشته باشد که در یک موقعیت معین یا در مقابل یک موضوع معین، به شیوه خاصی عمل کند، رفتار او آن را نشان خواهد داد، مگر اینکه از نظر ابزاری یا جسمی امکان‌پذیر نباشد. بنابراین قصد کردن می‌تواند معیار خوبی برای پیش بینی رفتار باشد. حال این سؤال پیش می‌آید که چه چیزی قصد را تعیین می‌کند؟ الگوی عمل مستدل می‌گوید: از یک طرف نگرش و از طرف دیگر، هنجارهای ذهنی.

بر اساس نظریه فیشباین و آیزن، نگرش از دو عامل ناشی می‌شود: باورهای مربوط به پیامدهای یک رفتار معین، و ارزشی که به پیامد داده می‌شود. از سوی دیگر، فرد هرگز با چشم بسته عمل نمی‌کند. قصد عمل کردن فرد مسلماً تحت تأثیر نگرش او قرار می‌گیرد. همچنین، فشار اطرافیان و میزان ارزش‌گذاری به این فشارها نیز قصد او را تحت تأثیر قرار

1- Fishbein	2- Ajzen
3- Bedord	4- Deziel
5- Lamarche	

رغبت و رضایت به شغل معلمی را در معلمان استان سیستان و بلوچستان مورد مطالعه قرار داده و یافته‌های زیر را فهرست نموده است:

۱- ارزشهای معنوی همچون قداست معلمی و اتصاف آن به شغل انبیاء در بین معلمان استان سیستان و بلوچستان بیش از معیارهای مادی ایجاد رغبت می‌کند.

۲- طرز تلقی خواهران از حرفه معلمی بسیار خوش‌بینانه‌تر و مثبت‌تر و دارای رنگ و بوی معنوی‌تری از برادران است.

۳- تقریباً تمامی معلمان دارای علائق شدیدی به تدریس در مقطع بالاترند و این علائق با سطح درآمد و جنسیت ارتباطی ندارد.

حسین زاده و همکاران (۱۳۷۵) تحقیقی با عنوان بررسی میزان آشنایی معلمان پایه اول تا پنجم ابتدایی شهرستانها و مناطق کنگان، بوشهر، دیلم، جم و ریز با روشهای تدریس و مفاهیم علمی دروس پایه مربوطه و نگرش آنان به شغل معلمی انجام دادند. این تحقیق نشان داد که: بین نگرش به شغل معلمی (رابطه شاگرد و معلم) و اطلاعات علمی درس فارسی، ریاضی، علوم تجربی رابطه معنی داری

اینکه این اندیشه‌ها یا واکنشها مثبت یا منفی باشند (شریفی، ۱۳۷۷).

بازنگری پیشینه تحقیق

پرکین^۱ (۱۹۸۳)، پارکیز^۲ (۱۹۸۹) و کوک^۳ (۱۹۸۷) مطالعه‌ای در مورد عوامل مختلفی که روی عملکرد معلمان و دبیران اثر دارد انجام دادند و نتیجه گرفتند که علاقه، انگیزه و احساس تعهد معلمان نسبت به شغل خود ارتباط معنی داری با موفقیت آنان در تدریس دارد. یعنی آنهایی که حرفه معلمی را با علاقه انتخاب کرده و دارای احساس تعهد و انگیزه نسبت به کار خود باشند عملاً موفق‌تر از دیگران هستند.

هانتلی^۴ و دیویس^۵ (۱۹۸۶ و ۱۹۷۳) و مان‌مین^۶ و بیلا^۷ (۱۹۸۸) در تحقیقاتی به این نتیجه رسیدند که بین ارزشهایی که فرد به آن معتقد است و شغلی که در آینده انتخاب می‌کند ارتباط مستقیم وجود دارد (به نقل از شیرافکن، ۱۳۷۶).

تحقیقاتی که لاپیر^۸ (۱۹۳۰) و کوری^۹ (۱۹۳۷) در مورد رابطه بین نگرش و رفتار انجام دادند به این نتیجه رسیدند که بین این دو متغیر رابطه معنی داری وجود ندارد (آیزن^{۱۰}، ترجمه نجفی‌زند، ۱۳۷۴).

زورقی (۱۳۷۲) طرح عوامل مؤثر در

1- Parkin	2- Parkes
3- Cook	4- Hantlee
5- Davis	6- Munmin
7- Beella	8- Lapiere
9- Koury	10- Aizen

وجود ندارد.

مرد) متوسطه و پیش‌دانشگاهی رشته‌های نظری دزفول و عملکرد آموزشی آنان رابطه مثبت وجود دارد.

تحقیقی توسط آرمند (۱۳۷۰) تحت عنوان رابطه نگرش معلمان نسبت به روشهای تدریس فعال با ویژگیهای تخصصی و حرفه‌ای، صورت پذیرفته و فرضیه‌های زیر مورد تأیید قرار گرفته است:

۳- بین نگرش دبیران (کل، زن و مرد) متوسطه و پیش‌دانشگاهی رشته‌های نظری دزفول و عملکرد آموزشی آنان رابطه مثبت وجود دارد.

- بین نگرش معلمان نسبت به روشهای تدریس فعال و جنسیت آنها رابطه مستقیم وجود دارد.

۴- ارزشها، رغبت‌های شغلی و نگرش دبیران (کل، زن و مرد) متوسطه و پیش‌دانشگاهی رشته‌های نظری دزفول با عملکرد آموزشی آنان همبستگی چندگانه دارند.

- بین میزان تجربه و سن با نگرش معلمان نسبت به روشهای تدریس فعال رابطه مستقیم وجود دارد.

روش

نمونه تحقیق:

جامعه آماری این تحقیق، دبیران زن و مرد سالهای دوم و سوم دوره متوسطه و پیش‌دانشگاهی رشته‌های نظری (ریاضی-فیزیک، تجربی و علوم انسانی) دبیرستانها و مراکز پیش‌دانشگاهی دولتی شهرستان دزفول، در نیمسال اول سال تحصیلی ۷۸-۷۹ هستند. حجم نمونه این تحقیق ۲۲۰ نفر است که ۱۰۰ نفر از آنها زن و ۱۲۰ نفر مرد می‌باشند. این نمونه از بین ۳۷۰ نفر دبیر زن و ۴۲۰ نفر دبیر مرد با روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای انتخاب شده است. طبقات این جامعه شامل سه طبقه

فرضیه‌های تحقیق

در پژوهش حاضر فرضیه‌های زیر مورد آزمون قرار گرفته‌اند که به جهت اختصار و پرهیز از تکرار، فرضیه‌های فرعی در پرانتز آورده می‌شود.

- ۱- بین رغبت‌های شغلی (واقع‌بینی، جستجوگری، هنری، اجتماعی، تهوری و سنتی) دبیران (کل، زن و مرد) متوسطه و پیش‌دانشگاهی رشته‌های نظری دزفول و عملکرد آموزشی آنان رابطه مثبت وجود دارد.
- ۲- بین ارزشهای (نظری، اقتصادی، هنری، اجتماعی، سیاسی و مذهبی) دبیران (کل، زن و

ریاضی - فیزیک، تجربی و علوم انسانی که خود از دو طبقه ادبیات و علوم اجتماعی تشکیل شده، می‌باشند. افراد هر طبقه به نسبت جمعیتشان در هر رشته از بین دبیران زن و مرد به طور جداگانه و تصادفی انتخاب شده‌اند.

ابزار تحقیق

برای جمع‌آوری اطلاعات از سه نوع ابزار استفاده شده است که عبارتند از پرسشنامه رغبت‌سنج هالند، پرسشنامه بررسی ارزشهای آلپورت، ورنون و لیسندزی و پرسشنامه نگرش سنج معلم مینه‌سوتا که توسط پژوهشگران ترجمه و به کار رفته است و توسط نمونه دبیران رشته‌های مختلف نظری تکمیل شده‌اند. میانگین کلاسهای مختلف مورد تدریس هر دبیر به عنوان عملکرد آموزشی وی در نظر گرفته شده است.

پرسشنامه رغبت‌سنج هالند: به نظر هالند بین خصایص شخصیتی افراد و نوع حرفه یا شغلی که انتخاب می‌کنند رابطه وجود دارد. هالند افراد را از نظر خصایص شخصیتی به شش نوع تقسیم کرده است: واقع بین^۱، جستجوگر^۲، اجتماعی^۳، سستی^۴، خطرجو^۵ و هنری^۶.

هالند برای سنجش علایق شغلی افراد

پرسشنامه‌ای حاوی ۱۶۰ ماده ساخته است که به پرسشنامه رجحان شغلی هالند^۸ معروف است. آزمودنی در برابر هر یک از ۱۶۰ شغل مطرح شده، علاقه خود را با پاسخهای دوست دارم یا دوست ندارم مشخص می‌کند. پاسخهای آزمودنی به پرسشها بر اساس ۱۱ مقیاس نمره‌گذاری می‌شود. این ۱۱ مقیاس عبارتند از واقع بین، جستجوگری یا پژوهشگری^۹، اجتماعی، قراردادی یا سنتی، خطرجویی، خودپنداره^{۱۰}، مردانگی^{۱۱}، پایگاه^{۱۲}، نابسامدی^{۱۳} و تصدیق^{۱۴}.

شش مقیاس اول خصایص نوعی علایق افراد را نشان می‌دهد. با توجه به الگوهای مختلف، نمره‌های بالا در این شش نوع، علاقه آزمودنی را در گروه‌های مختلف شغلی مشخص می‌سازد (شفیع آبادی، ۱۳۷۶).

جهت تعیین اعتبار آزمون فوق این آزمون در همبستگی با رغبت‌سنج شغلی استرانگ از

- 1- Study of Values (SOV)
- 2- Realistic
- 3- Intellectual
- 4- Social
- 5- Conventional
- 6- Enterprising
- 7- Artistic
- 8- Holland's Vocational Preference Inventory
- 9- Investigative
- 10- Self-concept
- 11- Masculinity
- 12- Status
- 13- Infrequency
- 14- Acquiescence

مورد ارزیابی در این پرسشنامه شامل شش گرایش می‌شود:

۱. ارزشهای نظری، ۲. ارزشهای اقتصادی،
۳. ارزشهای مذهبی، ۴. ارزشهای اجتماعی،
۵. ارزشهای سیاسی و ۶. ارزشهای زیباشناختی

پرسشنامه مزبور دارای دو قسمت است: بخش اول سی سؤال که هر یک دارای دو جواب انتخابی است آزمودنی با قرار دادن علامت در خانه‌های پاسخنامه تمایل شخصی خود را مبنی بر مخالفت، موافقت یا ترجیح یکی بر دیگری مشخص می‌کند. جواب موافق ۳، مخالف صفر، مرجح ۲ و دیگری ۱ امتیاز می‌گیرد.

بخش دوم آزمون ۱۵ سؤال دارد که هر کدام دارای ۴ جواب انتخابی است و آزمودنی باید هر چهار جواب را به ترتیب اولویت انتخاب نماید. اولویت اول ۴ امتیاز و اولویتهای بعدی ۳، ۲ و ۱ امتیاز می‌گیرند. در هر دو قسمت به طور کلی، ۱۲۰ پاسخ یا انتخاب وجود دارد که هر ۲۰ پاسخ مربوط به یک ارزش است.

ضرایب پایائی شش مقوله ارزشی با روش تنصیف به دست آمده است. فرم اولیه آزمون در سال ۱۹۳۱ دارای اعتبار خوبی بوده است و فقط میزان ارزش اجتماعی دارای ضریب کمی

۱۰۰ بار ۸۴ بار با همان مشاغل که در هر دو انتخاب می‌شود هماهنگ است، یعنی ۸۴ درصد با هم هماهنگی دارند (کمپل، ۱۹۷۱ به نقل از هالند، ۱۹۷۶).

برای تعیین اعتبار سیاهه ترجیح شغلی هالند، همبستگی آن را با پرسشنامه ۱۶ عاملی کاتل پیدا نمودند. میزان همبستگی نشان داد که سیاهه ترجیح شغلی هالند از اعتبار کافی برخوردار است و می‌توان آن را در تحقیقات مختلف مورد استفاده قرار داد (شفیح آبادی، ۱۳۷۶).

پرسشنامه بررسی ارزشها: پرسشنامه بررسی ارزشها توسط آلپورت و لیندزی (۱۹۳۱) بر اساس نظریه اشپرانگر (۱۹۲۸) در مورد شخصیت انسان ساخته شده است. اشپرانگر معتقد است هر فردی دارای نظام ارزشی خاصی است که شخصیت او را شکل می‌دهد. شش تیپ شخصیتی در نظریه اشپرانگر مدنظر است که شامل: ۱. تیپ نظری، ۲. تیپ اقتصادی، ۳. تیپ زیباپسند، ۴. تیپ اجتماعی، ۵. تیپ مذهبی، ۶. تیپ سیاسی می‌شود.

شش تیپ شخصیتی اشپرانگر پایه و اساس پرسشنامه معروف ارزشهای آلپورت، ورنون و لیندزی قرار گرفت. گرایشهای ارزشی

جدول ۱. پایائی آزمون نظام ارزشی به روش باز آزمائی

ضرائب ارزشها	نظری	اقتصادی	اجتماعی	هنری	سیاسی	مذهبی
یک ماهه	۰/۸۷	۰/۹۲	۰/۷۷	۰/۹۰	۰/۹۰	۰/۹۱
دو ماهه	۰/۸۵	۰/۸۴	۰/۸۸	۰/۸۷	۰/۸۸	۰/۹۳

مورد انتظار مشاهده می شود. مثلاً دانشجویان پزشکی در حوزه نظری و دانشجویان الهیات در حوزه مذهبی بالاترین نمره را داشتند. بین نمره‌های این پرسشنامه و برخی از آزمونهای دیگر از قبیل رغبت سنج شغلی استرانک-کمپل یا نگرش سنج نوع ترستون نیز روابط معنی داری به دست آمده است (آناستازی، ۱۳۶۴).

محمدی روزبهانی (۱۳۷۸) در تحقیق خود با همبسته کردن آزمون فوق با مقیاس چند درجه‌ای که هر کدام از آنها بر اساس یک ارزش ساخته شده بود ضرائب زیر را به دست آورد نظری ۰/۵۵، اقتصادی ۰/۶۳، هنری ۰/۵۲، اجتماعی ۰/۷۰، سیاسی ۰/۵۹، و مذهبی ۰/۸۰ که همه ضرائب فوق در سطح $P < ۰/۰۰۱$ معنی دار هستند.

نگرش سنج مینه سوتا: این مقیاس که شامل ۱۵۰ ماده است توسط والتر، دبلیو. کوک^۱،

بوده که پس از تجدید نظر در فرم جدید کلیه ضرائب افزایش یافته است. ضرائب پایائی آزمون با روش تنصیف بین ۰/۸۴ و ۰/۹۵ است. روش دیگری که از آن برای پایائی آزمون استفاده شده روش بازآزمائی است. با اجرای این روش بر روی ۸۷۰ نفر دانشجو نتایج مندرج در جدول شماره ۱ به دست آمد (آپسورت و همکاران، ۱۹۶۲ به نقل از نورالدین، ۱۳۴۸).

محمدی روزبهانی (۱۳۷۸) با روش کودر-ریچاردسون و حجم نمونه ۹۰ نفر ضرائب پایایی زیر را به دست آورد. نظری ۰/۹۳، اقتصادی ۰/۸۹، هنری ۰/۸۵، اجتماعی ۰/۹۲، سیاسی ۰/۸۱ و مذهبی ۰/۹۶.

اعتبار این پرسشنامه بیشتر با روش مقایسه گروههای شناخته شده بررسی شده است. در نیمرخیهای گروههای تحصیلی و شغلی مختلف تفاوتهای معنی داری در جهت

1- Walter W.Cook

را انتخاب می‌کنند و به جای نمره‌های ۱ تا ۵، به هر یک از پاسخها با استفاده از کلید ملاکی نمره داده می‌شود.

این پرسشنامه دارای دو کلید، کلید پاسخهای صحیح و کلید پاسخهای غلط است و نمره‌گذاری در سه مرحله صورت می‌گیرد. مرحله اول - کلید پاسخهای صحیح را روی پاسخنامه قرار داده و تعداد پاسخهای صحیح که هر کدام +۱ نمره دارد را شمرده و بالای پاسخنامه یادداشت می‌شود.

مرحله دوم - کلید پاسخهای غلط را روی پاسخنامه قرار داده و تعداد پاسخهای غلط را که هر کدام ۱- نمره دارد را شمرده و بالای پاسخنامه یادداشت می‌شود.

مرحله سوم - تعداد پاسخهای غلط از پاسخهای صحیح تفریق شده و حاصل تفریق، نمره نگرش آزمودنی در نظر گرفته می‌شود که می‌تواند دامنه‌ای از ۱۵۰- تا ۱۵۰+ داشته باشد.

این پرسشنامه برای اولین بار در دانشگاه شهید چمران اهواز توسط پژوهشگران ترجمه و به کار گرفته شد. برای اعتباریابی آن به روش همبسته نمودن با مقیاس چند درجه‌ای مرتبط

کارول ایچ. لیدز^۱ رابرت کالیز^۲ به روش لیکرت (۱۹۳۲) ساخته شده است و هدف آن ارزیابی کیفیت روابط معلمان با دانش‌آموزان است. در جریان تهیه این مقیاس، ۷۰۰ ماده یا جمله روی ۱۰۰ معلم که به تشخیص مدیران مدرسه از لحاظ رابطه با دانش‌آموزان در سطح بالا بودند و ۱۰۰ نفر معلم که از این نظر در سطح پایین بودند، آزمایش شدند ضمن واریسی اعتبار همزمان پرسشنامه نهایی ۱۵۰ ماده‌ای در گروههای مختلف، ضریبی بین ۰/۴۶ تا ۰/۶۰ به دست آمد. در این بررسیها از ملاک مرکبی استفاده شد که مبتنی بود بر ارزیابی معلم توسط مدیران مدارس، دانش‌آموزان و کارشناسانی که از مدرسه بازدید کرده بودند.

این آزمون از بدو انتشار به صورت گسترده‌ای در پژوهشها مورد استفاده قرار گرفته است ولی استفاده عملی از آن در مسائل گزینش و مشاوره منوط به این است که اطلاعات بیشتری، به ویژه در مورد اعتبار پیش بین آن و نحوه تفسیر هنجارهای حاصل از گروههای مختلف، گردآوری شود (آناستازی، ۱۳۶۴).

این پرسشنامه ۱۵۰ ماده یا جمله دارد که آزمودنیها در برابر هر جمله یکی از پاسخهای کاملاً موافق، نامطمئن، مخالف، کاملاً مخالف

1- Caroll H. Leeds

2- Robert Callis

جدول ۲. ضریب اعتبار پرسشنامه نگرش معلم مینه سوتا از طریق همبسته نمودن با مقیاس چند درجه‌ای مرتبط با پژوهش حاضر

آزمودنیها	مردان	زنان	کل
تعداد	۳۳	۲۵	۵۸
ضریب اعتبار	۰/۳۱	۰/۱۸	۰/۲۸
P	۰/۰۴	۰/۱۹	۰/۰۲

یا استفاده از روش بازآزمایی روی نمونه‌ای با حجم ۱۰۰ نفر از دبیران به فاصله دو ماه ۰/۷۸ به دست آمد.

یافته‌های تحقیق

یافته تحقیق در دو بخش یافته‌های توصیفی و یافته‌های مربوط به فرضیه‌ها ارائه می‌گردد:

۱- یافته‌های توصیفی:

در جدول شماره ۳ شاخصهای آماری نمره‌هایی که آزمودنیها در پرسشنامه رغبتهای شغلی (کل، مردان و زنان) کسب کرده‌اند، درج گردیده است.

طبق جدول شماره ۳ آزمودنیها بیشترین نمره‌ها را در رغبت شغلی اجتماعی و بعد رغبت جستجوگری به دست آورده‌اند و بیشترین پراکندگی در نمرات رغبت جستجوگری می‌باشد.

انجام گرفت. بدین منظور بر اساس محتوای ۱۵۰ ماده، ۱۰ سؤال مثبت و منفی طرح شد و از نظر اعتبار محتوایی به تأیید چند تن از اساتید گروه روانشناسی دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه رسید. سپس مقیاس پنج درجه‌ای برای آنها در نظر گرفته شد که حداقل امتیاز ۰ و حداکثر امتیاز آن ۴ می‌باشد. امتیاز ۴ نشان دهنده موافقت کامل با هر مقوله است. نتایج حاصل از همبستگی این پرسشنامه و آزمون نگرش معلم در جدول ۲ مشاهده می‌شود.

ضریب اعتبار نگرش‌سنج با پرسشنامه محقق ساخته در نمونه دبیران مرد و در کل نمونه در سطح مورد نظر ($P=0/05$) معنی‌دار است. اما در نمونه دبیران زن معنی‌دار نبود.

پایائی آزمون

پایائی پرسشنامه نگرش معلم مینه سوتا

جدول ۳. میانگین، انحراف معیار، حداقل و حداکثر نمره رغبت‌های شفلی

نمونه کل و نمونه مرد و زن، به تفکیک

حداکثر	حداقل	انحراف معیار	میانگین	تعداد	رغبت‌ها	
					آماره	آزمودنیها
۱۰	۲	۲/۰۷	۴/۴۰	۱۱۱	مرد	واقع‌بینی
۸	۲	۱/۵۲	۳/۵۲	۹۷	زن	
۱۰	۲	۱/۸۸	۳/۹۹	۲۰۸	کل	
۱۰	۳	۱/۹۴	۴/۴۰	۱۱۱	مرد	جستجوگری
۱۰	۳	۲/۰۷	۶/۸۱	۹۷	زن	
۱۰	۳	۲/۰۱	۶/۵۹	۲۰۸	کل	
۱۰	۲	۱/۵۷	۵/۰۱	۱۱۱	مرد	هنری
۱۰	۳	۱/۶۲	۶/۱۲	۹۷	زن	
۱۰	۲	۱/۶۸	۵/۵۳	۲۰۸	کل	
۱۰	۵	۱/۷۹	۸/۸۸	۱۱۱	مرد	اجتماعی
۱۰	۶	۱/۴۲	۸/۹۹	۹۷	زن	
۱۰	۵	۱/۶۲	۸/۹۳	۲۰۸	کل	
۱۰	۳	۱/۵۱	۶/۱۵	۱۱۱	مرد	تهوری
۹	۲	۱/۶۶	۵/۲۴	۹۷	زن	
۱۰	۲	۱/۶۴	۵/۷۳	۲۰۸	کل	
۱۰	۲	۱/۶۳	۵/۱۶	۱۱۱	مرد	سستی
۱۰	۲	۱/۴۷	۵/۳۴	۹۷	زن	
۱۰	۲	۱/۵۷	۵/۲۴	۲۰۸	کل	

جدول ۴. میانگین، انحراف معیار، حداقل و حداکثر نمره ارزشهای مختلف آزمودنیها،

در نمونه کل و نمونه مرد و زن، به تفکیک

حداکثر	حداقل	انحراف معیار	میانگین	تعداد	آماره	
					آزمودنیها	ارزشها
۵۸	۳۲	۵/۷۶	۴۶/۶۸	۱۰۸	مرد	نظری
					زن	
					کل	
۵۰	۲۱	۵/۹۴	۳۷/۲۴	۱۰۸	مرد	اقتصادی
					زن	
					کل	
۵۸	۲۳	۶/۵۸	۳۶/۴۷	۱۰۸	مرد	هنری
					زن	
					کل	
۵۲	۲۴	۵/۰۹	۴۱/۰۴	۱۰۸	مرد	اجتماعی
					زن	
					کل	
۵۳	۲۸	۵/۱۷	۳۸/۸۳	۱۰۸	مرد	سیاسی
					زن	
					کل	
۵۷	۱۲	۸/۶۶	۳۹/۹۸	۱۰۸	مرد	مذهبی
					زن	
					کل	

جدول شماره ۴ شاخصهای آماری مربوط به نمره ارزشهای مختلف آزمودنیها (کل، مردان و زنان) را نشان می‌دهد. با توجه به جدول شماره ۴ بیشترین میانگین نمره آزمودنیها در ارزش نظری و بیشترین پراکندگی نمره‌ها نسبت به سایر

جدول ۵. میانگین، انحراف معیار، تعداد، حداقل و حداکثر نمره نگرش و عملکرد آموزشی آزمودنیها، در نمونه کل و نمونه مرد و زن

حداکثر	حداقل	انحراف معیار	میانگین	تعداد	آماره	
					آزمودنیها	متغیرها
۴۸	-۷۳	۲۵/۹۳	-۲۳/۰۶	۱۱۰	مرد	نگرش
					زن	
					کل	
۷۱	-۹۰	۲۶/۵۲	-۲۱/۹۴	۲۱۰	مرد	عملکرد آموزشی
					زن	
					کل	
۲۰	۸	۲/۶۰	۱۳/۳۵	۱۱۲	مرد	
۱۹	۹	۲/۲۱	۱۴/۶۷	۱۰۰	زن	
۲۰	۸	۲/۵۱	۱۳/۹۷	۲۱۲	کل	

ارزشها در ارزش مذهبی است. در جدول شماره ۵ آمار توصیفی مربوط به نمره نگرش و عملکرد آموزشی آزمودنیها (کل، مردان و زنان) نشان داده شده است. براساس جدول شماره ۵ آزمودنیهای زن با اختلاف در پراکندگی نمره‌ها در حدود ۱/۳ نمره نسبت به آزمودنیهای مرد نگرش بیشتری دارند. دامنه تغییرات این نمرات کسب شده توسط آزمودنیها حداکثر، ۷۱ است. با توجه به همین جدول دبیران زن با اختلاف کمی عملکرد آموزشی بهتری از دبیران مردان دارند و پراکندگی نمرات آنها کمی کمتر از پراکندگی نمرات دبیران مرد است. یافته‌های مربوط به فرضیه‌های تحقیق فرضیه ۱: بین رغبت‌های شغلی (واقع‌بینی، جستجوگری، هنری، اجتماعی، تهوری و سستی) دبیران (کل، زن و مرد) متوسطه و پیش‌دانشگاهی رشته‌های نظری دزفول و عملکرد آموزشی آنان رابطه مثبت وجود دارد (جمعاً ۱۸ فرضیه). نتایج حاصل از آزمون این فرضیه در جدول شماره ۶ نشان داده شده است. طبق جدول فوق از بین رغبت‌های شغلی شش‌گانه، رغبت هنری در نمونه دبیران مرد در سطح کمتر از ۰/۰۵ و در کل نمونه دبیران در سطح کمتر از ۰/۰۱ با عملکرد آموزشی رابطه مثبت و معنی‌داری دارد. به علاوه ضریب همبستگی بین رغبت شغلی اجتماعی دبیران زن با عملکرد آموزشی آنان برابر ۰/۱۸ است که در سطح آماری مورد نظر (۰/۰۵) معنی‌دار است. اما بین سایر رغبت‌ها با عملکرد آموزشی

جدول ۶. ضرایب همبستگی ساده بین نمره رغبت‌های شفلی با عملکرد آموزشی در نمونه دبیران

متغیر ملاک	متغیر پیش بین رغبت‌های شفلی	آزمودنیها	ضریب همبستگی r	P
عملکرد آموزشی	واقع‌بینی	مرد	۰/۰۷	۰/۲۴۵
		زن	-۰/۰۹	۰/۱۸۹
		کل	۰/۰۵	۰/۲۳۷
	جستجوگری	مرد	۰/۰۲	۰/۴۰۴
		زن	-۰/۱۳	۰/۱۰۱
		کل	-۰/۰۲	۰/۴۱۰
	هنری	مرد	۰/۱۷	۰/۰۴۱
		زن	-۰/۰۲	۰/۴۳۴
		کل	۰/۱۸	۰/۰۰۵
	اجتماعی	مرد	-۰/۱۰	۰/۱۴۷
		زن	۰/۱۸	۰/۰۴۳
		کل	۰/۰۱	۰/۴۳۱
	تهوری	مرد	-۰/۰۵	۰/۳۱۵
		زن	۰/۰۳	۰/۳۸۲
		کل	-۰/۰۸	۰/۱۱۵
	ستنی	مرد	-۰/۱۲	۰/۱۰۲
		زن	۰/۰۵	۰/۳۱۹
		کل	-۰/۰۴	۰/۲۹۷

رابطه معنی داری به دست نیامد.
فرضیه ۲: بین ارزش‌های (نظری، اقتصادی، هنری، اجتماعی، سیاسی و مذهبی) دبیران (کل، زن و مرد) متوسطه و پیش‌دانشگاهی رشته‌های نظری دزفول و عملکرد آموزشی آنان رابطه مثبت وجود دارد (جمعاً ۱۸ فرضیه). یافته‌های مربوط به این فرضیه‌ها در جدول شماره ۷ ملاحظه می‌گردد. همان‌طور که در جدول شماره ۷ مشاهده می‌شود عملکرد آموزشی با ارزش اقتصادی در

رابطه معنی داری به دست نیامد.
فرضیه ۲: بین ارزش‌های (نظری، اقتصادی، هنری، اجتماعی، سیاسی و مذهبی) دبیران (کل، زن و مرد) متوسطه و پیش‌دانشگاهی رشته‌های نظری دزفول و عملکرد آموزشی آنان رابطه مثبت وجود دارد (جمعاً ۱۸ فرضیه). یافته‌های مربوط به این فرضیه‌ها در جدول شماره ۷ ملاحظه می‌گردد. همان‌طور که در جدول شماره ۷ مشاهده می‌شود عملکرد آموزشی با ارزش اقتصادی در

جدول ۷. ضرایب همبستگی ساده بین نمره ارزشها با عملکرد آموزشی در نمونه دبیران

متغیر ملاک	متغیر پیش بین ارزشها	آزمودنیها	ضریب همبستگی r	P
عملکرد آموزشی	نظری	مرد	۰/۰۷	۰/۲۴
		زن	-۰/۱۴	۰/۰۸
		کل	۰/۰۶	۰/۱۹
	اقتصادی	مرد	۰/۰۴	۰/۳۳
		زن	-۰/۱۷	۰/۰۵
		کل	-۰/۰۶	۰/۱۹
	هنری	مرد	-۰/۰۱	۰/۴۶
		زن	-۰/۱۰	۰/۱۷
		کل	-۰/۰۷	۰/۱۵
	اجتماعی	مرد	-۰/۲۲	۰/۰۱
		زن	۰/۲۹	۰/۰۱
		کل	-۰/۰۱	۰/۴۵
	سیاسی	مرد	۰/۰۳	۰/۳۸
		زن	۰/۱۲	۰/۱۲
		کل	۰/۰۷	۰/۱۷
	مذهبی	مرد	-۰/۰۷	۰/۲۴
		زن	۰/۱۲	۰/۱۱
		کل	۰/۰۵	۰/۳۰

نمونه دبیران مرد و در کل نمونه دبیران هیچ‌گونه رابطه معنی‌داری مشاهده نمی‌شود. به علاوه، ضریب همبستگی بین ارزش اجتماعی در نمونه دبیران مرد برابر با $-0/22$ و در نمونه دبیران زن برابر $0/29$ ، که هر دو در سطح

نمونه دبیران زن دارای همبستگی منفی است و در سطح کمتر از $0/05$ معنی‌دار می‌باشد. به این صورت که هر چه فرد در ارزش اقتصادی نمره کمتری کسب کند از نظر عملکرد آموزشی نمره بالاتر و وضعیت بهتری دارد. اما در نمونه

جدول ۸. ضرایب همبستگی ساده بین نمره نگرش با عملکرد آموزشی در نمونه دبیران

متغیر ملاک	متغیر پیش بین	آزمودنیها	تعداد	ضریب همبستگی ^۲	P
عملکرد آموزشی	نظری	مرد	۱۱۰	-۰/۰۰۶	۰/۴۸
		زن	۱۰۰	۰/۰۲	۰/۳۴
		کل	۲۱۰	۰/۰۲	۰/۴۱

عملکرد آموزشی آنان همبستگی چندگانه دارند. (همین فرضیه برای دبیران زن و مرد، به تفکیک تکرار می شود). یافته های مربوط به کل نمونه در جدولهای شماره ۹ و ۱۰ که حاوی نتایج رگرسیون چندمتغیری به دروش (۱) ورود^۱ و (۲) گام به گام^۲ (مرحله ای) است بررسی می شود.

همان طور که در جدول شماره ۹ مشاهده می شود ضریب همبستگی چندمتغیری برای ترکیب خطی متغیرهای مربوط به ارزشهای شش گانه و رغبت واقع بینی، جستجوگری و رغبت هنری با عملکرد آموزشی، در کل نمونه، برابر $MR=0/238$ است که در سطح $P < 0/01$ معنی دار می باشد و مقدار آن از ضرایب همبستگی ساده هر یک از متغیرها به طور جداگانه با عملکرد آموزشی بیشتر است. اما، با افزایش سایر متغیرها رابطه معنی داری

آماری مورد نظر معنی دار هستند ولی در جهت عکس یکدیگر. اما، بقیه فرضیه های مربوط به رابطه بین نظام ارزشی با عملکرد آموزشی مورد تأیید قرار نمی گیرد.

فرضیه ۳: بین نگرش دبیران (کل، زن و مرد) متوسطه و پیش دانشگاهی رشته های نظری دزفول با عملکرد آموزشی آنان رابطه مثبت وجود دارد. (جمعاً سه فرضیه). یافته های مربوط به این فرضیه ها در جدول شماره ۸ مشاهده می شود.

با توجه به جدول شماره ۸ بین نگرش و عملکرد آموزشی در نمونه دبیران زن، مرد و در کل نمونه ها هیچ گونه رابطه معنی داری مشاهده نشده است.

فرضیه ۴: ارزشها (نظری، اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و مذهبی)، رغبت های شغلی (واقع بینی، جستجوگری، هنری، اجتماعی، تهوری و سنتی) و نگرش دبیران متوسطه و پیش دانشگاهی رشته های نظری دزفول با

1- Enter

2- Stepwise

جدول ۹. دنباله نتایج تحلیل رگرسیون چندگانه بین ارزشها، رختها و نگرش با عملکرد آموزش در نمونه دبیران با روش ورود

نگرش	ضرایب رگرسیون β										آماره	F	KS	MR	مستقیم	مغایر
	رختها					ارزشها										
	قراردادی	تهوری	اجتماعی	تهوری	اجتماعی	مذهبی	سیاسی	اجتماعی	تهوری	اقتصادی						
نگرش						۰/۰۰۶	۰/۰۷۱	۰/۰۲۹	-۰/۰۸۳	-۰/۰۶۲	-۰/۰۸۵	۰/۶۹۵	۰/۰۲	-۰/۱۳۳	A_1 تا A_6	
						۰/۰۶۸	۰/۹۹	-۰/۴۰۹	-۰/۱۱۲	-۰/۷۸۸	-۰/۱۵۲	t				
						۰/۹۲۶	۰/۳۲۲	۰/۶۸۸	۰/۲۶۲	۰/۲۲۲	۰/۲۵۱	p				
						۰/۰۰۶	۰/۰۶۹	۰/۰۳۷	-۰/۰۸۲	-۰/۰۵۹	-۰/۰۷۵	β				
						۰/۰۶۸	۰/۸۵۲	-۰/۵۰۲	-۰/۱۱۲	-۰/۳۲۵	-۰/۹۹	t				
						۰/۹۲۶	۰/۳۲۲	۰/۶۱۵	۰/۲۶۷	۰/۲۶۲	۰/۳۲۳	p				
						-۰/۰۵۲	۰/۰۶۹	۰/۰۳۷	-۰/۰۸۲	-۰/۰۵۹	-۰/۰۷۵	β				
						-۰/۷۲۲	۰/۸۵۲	-۰/۵۰۲	-۰/۱۱۲	-۰/۳۲۵	-۰/۹۹	t				
						-۰/۳۷۱	۰/۳۲۲	۰/۶۱۵	۰/۲۶۷	۰/۲۶۲	۰/۳۲۳	p				
						-۰/۰۶۳	۰/۰۷۲	-۰/۰۳۴	-۰/۰۸۱	-۰/۰۵۹	-۰/۰۸۲	β				
						۰/۸۰۲	۱/۰۰۵	-۰/۲۶۹	-۰/۰۷۲	-۰/۳۲۹	-۰/۰۲۸	t				
						۰/۳۲۲	۰/۳۱۶	۰/۶۴	۰/۲۸۲	۰/۲۶۱	۰/۲۶۵	p				

مغایر

جدول ۹. دنباله نتایج تحلیل رگرسیون چندگانه بین ارزشها، رهیبتها و نگرش با عملکرد آموزشی در نمونه دبیران با روش ورود

نگرش	ضرایب رگرسیون β												F	RS	MR	شماره	شماره	شماره
	رهیبتها						ارزشها											
	توانمندی	اجتماعی	حزبی	جستجوگری	واقع بینی	مذهبی	سیاسی	اجتماعی	حزبی	تصادفی	نظری	آماره						
نگرش	۰/۱۳۲	۰/۱۳۸	۰/۲۰۶	۰/۰۲۲	۰/۰۲۵	۰/۲۳۳	۰/۰۲۹	۰/۰۰۲	۰/۱۲۵	۰/۰۰۹	۰/۰۳۹	β	۱/۰۶	۰/۰۶۲	۰/۲۵۰	A ₁ تا A ₆	و	
	۰/۱۳۲	۰/۱۳۸	۰/۲۰۶	۰/۰۲۲	۰/۰۲۵	۰/۲۳۳	۰/۰۲۹	۰/۰۰۲	۰/۱۲۵	۰/۰۰۹	۰/۰۳۹	t				B ₁ تا B ₆		
	۰/۱۳۲	۰/۱۳۸	۰/۲۰۶	۰/۰۲۲	۰/۰۲۵	۰/۲۳۳	۰/۰۲۹	۰/۰۰۲	۰/۱۲۵	۰/۰۰۹	۰/۰۳۹	P						
	۰/۱۳۲	۰/۱۳۸	۰/۲۰۶	۰/۰۲۲	۰/۰۲۵	۰/۲۳۳	۰/۰۲۹	۰/۰۰۲	۰/۱۲۵	۰/۰۰۹	۰/۰۳۹							
نگرش	۰/۱۳۲	۰/۱۳۸	۰/۲۰۶	۰/۰۲۲	۰/۰۲۵	۰/۲۳۳	۰/۰۲۹	۰/۰۰۲	۰/۱۲۵	۰/۰۰۹	۰/۰۳۹	β	۱/۰۱۹	۰/۰۶۶	۰/۲۵۶	A ₁ تا A ₆	و	
	۰/۱۳۲	۰/۱۳۸	۰/۲۰۶	۰/۰۲۲	۰/۰۲۵	۰/۲۳۳	۰/۰۲۹	۰/۰۰۲	۰/۱۲۵	۰/۰۰۹	۰/۰۳۹	t				B ₁ تا B ₆		
	۰/۱۳۲	۰/۱۳۸	۰/۲۰۶	۰/۰۲۲	۰/۰۲۵	۰/۲۳۳	۰/۰۲۹	۰/۰۰۲	۰/۱۲۵	۰/۰۰۹	۰/۰۳۹	P						
	۰/۱۳۲	۰/۱۳۸	۰/۲۰۶	۰/۰۲۲	۰/۰۲۵	۰/۲۳۳	۰/۰۲۹	۰/۰۰۲	۰/۱۲۵	۰/۰۰۹	۰/۰۳۹							

و

جدول ۱۰. نتایج تحلیل رگرسیون چندمتغیری بین ارزشها، رغبتها و نگرش با عملکرد آموزشی در نمونه دبیران با روش گام به گام (مرحله‌ای)

متغیر ملاک	متغیر پیش‌بین	MR	RS	F	ضریب رگرسیون رغبت هنری
عملکرد آموزشی	رغبت هنری	۰/۱۸۲	۰/۰۳۳	$F=۶/۸۵۷$ $P<۰/۰۱$	$\beta=۰/۱۸۲$ $t=۲/۶۱۹$ $P<۰/۰۱$

مشاهده نشد.

میان سیزده متغیر پیش‌بین، به ترتیب متغیرهای ارزش اجتماعی و ارزش اقتصادی، هر یک به تنهایی و با یکدیگر، بهترین پیش‌بینی‌کننده‌های عملکرد آموزشی در نمونه دبیران زن می‌باشند.

در نمونه مردان، ضریب رگرسیون چند متغیری از ضریب همبستگی ساده آنها بیشتر است ($MR=۰/۳۷۵$). اما، این افزایش به سطح معنی‌داری نرسیده است. ولی ضریب رگرسیون جداگانه آنها (β) تنها در مورد ارزش اجتماعی و مذهبی در سطح $P<۰/۰۵$ منفی و معنی‌دار است.

براساس نتایج به دست آمده از روش گام به گام، از میان سیزده متغیر پیش‌بین، متغیر ارزش اجتماعی $MR=۰/۲۳۵$ بهترین پیش‌بینی‌کننده عملکرد آموزشی در نمونه دبیران مرد می‌باشد و بقیه متغیرهای پیش‌بین دیگر در معادله رگرسیون حضور معنی‌داری ندارند.

طبق نتایج حاصل از تحلیل رگرسیون با روش گام به گام که در جدول شماره ۱۰ ملاحظه می‌شود از میان سیزده متغیر پیش‌بین، متغیر رغبت هنری در سطح معنی‌داری $P<۰/۰۱$ بهترین پیش‌بینی‌کننده عملکرد آموزشی در نمونه دبیران زن و مرد می‌باشد و به عبارتی ۱۲ متغیر پیش‌بین دیگر در معادله رگرسیون حضور معنی‌داری ندارند.

ضریب رگرسیون چند متغیری برای ترکیب خطی متغیرهای مربوط به ارزشهای شش‌گانه در نمونه دبیران زن برابر با $MR=۰/۴۶۵$ و بیشتر از ضریب همبستگی ساده آنها است. ولی این افزایش به سطح معنی‌داری نرسیده است. اما ضرایب رگرسیون جداگانه آنها (β) به جز در مورد ارزش اجتماعی معنی‌دار نیست. به علاوه، براساس نتایج حاصل از تحلیل رگرسیون با روش گام به گام ملاحظه شد که از

بحث و نتیجه گیری

با بررسی فرضیه‌های مربوط به رغبت‌های شغلی، بین رغبت‌های شغلی هنری و اجتماعی با عملکرد آموزشی رابطه مثبت و معنی‌داری مشاهده شد. البته از نظر جنسیت در این دو رابطه تفاوت‌هایی وجود داشت به طوری که بین رغبت شغلی هنری با عملکرد آموزشی در نمونه دبیران مرد و کل دبیران رابطه مثبت و معنی‌داری بود ولی در نمونه دبیران زن رابطه معنی‌داری مشاهده نشد. شاید دلیل این امر به فرهنگ جامعه برگردد بدین صورت که معمولاً در بیشتر فرهنگها بخصوص در جوامع شرقی از جمله کشور ما زنان را دارای احساسات و عواطف لطیف می‌دانند که رغبت هنری لازمه آن است و فعالیت‌های هنری برای آنها یک امر بدنی و عادی است، در صورتی که مردان را مظهر قدرت و استقلال می‌دانند، رغبت و فعالیت‌های هنری آنان مزید بر تواناییها و خلاقیت‌هایشان تلقی می‌شود. با چنین دیدگاهی روشن است که برتری موقعیت مردان در جامعه می‌تواند در عملکرد آنها مؤثر واقع شود به طوری که در پژوهش حاضر بین رغبت شغلی هنری با عملکرد آموزشی دبیران مرد رابطه مثبت و معنی‌داری مشاهده شد، ولی در دبیران زن چنین رابطه معنی‌داری یافت نگردید. از طرفی در نمونه کل دبیران این رابطه معنی‌دار و مثبت بود که می‌تواند به دلیل

بیشتر بودن تعداد دبیران مرد در نمونه انتخاب شده این پژوهش باشد.

رغبت شغلی اجتماعی و همچنین ارزش اجتماعی در نمونه دبیران زن با عملکرد آموزشی آنان رابطه مثبت و معنی‌دار آماری دارند ولی در نمونه دبیران مرد رابطه معنی‌داری با جهت منفی و در کل آزمودنیها هیچ‌گونه رابطه‌ای یافت نشد. این موضوع باز به مسائل فرهنگی جامعه برمی‌گردد که جنس زنان را وابسته، منفعل و اجتماعی می‌دانند به طوری که از فعالیت‌های اجتماعی لذت می‌برند (گارای و شینفلد^۱، ۱۹۶۸، به نقل از محمدی روزبهانی، ۱۳۷۸) در صورتی که مردان را مستقل و خود فرمان می‌دانند (ایگلی^۲، ۱۹۹۵؛ به نقل از محمدی روزبهانی، ۱۳۷۸). از طرفی دبیران زن فقط در دبیرستانهای دخترانه که محیط شغلی هماهنگ با شخصیت آنهاست تدریس می‌کنند ولی دبیران مرد در هر دو دبیرستانهای پسرانه هماهنگ با جنس و شخصیت و دخترانه ناهماهنگ با جنس و شخصیت آنها تدریس دارند. این مسئله می‌تواند این طور تفسیر شود که هماهنگی محیط شغلی دبیران زن موجب همبستگی مثبت و معنی‌دار آماری بین رغبت اجتماعی با عملکرد آموزشی آنها گردیده است. اما در

1- Garai and Seheinfeld

2- Eagly

این پژوهش با بی میلی به این پرسشنامه پاسخ داده‌اند. همین موضوع می‌تواند موجب شود که به دقت جواب نداده باشند. ضریب همبستگی چند متغیری برای ترکیب خطی متغیرهای پیش بین و ملاک با ورود رغبت هنری در سطح کمتر از ۰/۰۱ معنی دار است و مقدار آن از ضریب همبستگی ساده آن با عملکرد آموزشی (جدول ۹) بیشتر است ولی حضور سایر رغبتها معنی دار نیست. نتایج حاصل از رگرسیون چندمتغیری به روش گام به گام یا مرحله‌ای رابطه معنی دار بین رغبت هنری با عملکرد آموزشی در کل نمونه دبیران را نشان می‌دهد ولی وجود این رابطه را در نمونه دبیران مرد تأیید نمی‌کند.

با توجه به یافته‌های مربوط به ارزشهای شش گانه فقط بین ارزش اقتصادی و اجتماعی و عملکرد آموزشی رابطه معنی دار آماری مشاهده شد ولی بین سایر ارزشها یعنی نظری، هنری، سیاسی و مذهبی با عملکرد آموزشی رابطه معنی داری یافت نشد. البته تفاوت‌های جنسیتی در این دو رابطه تأیید شده، نقش داشت بدین صورت که ارزش اقتصادی در دبیران زن معنی دار ولی با جهت منفی، و در نمونه دبیران مرد معنی دار نبود. دلیل آن هم می‌تواند این باشد که معمولاً در کل جوامع تأمین مخارج زندگی خانواده‌ها به عهده مردان خانواده است در نتیجه ارزش اقتصادی یک امر

نمونه دبیران مرد چنین رابطه‌ای یافت نشد. این نتیجه نظریه هالند را تأیید می‌کند زیرا هالند افراد را با توجه به غلبه هر یک از رغبت‌های شش گانه واقع بین، جستجوگری، هنری، اجتماعی، تهوری و سنتی دارای آن نوع شخصیت می‌داند و سازش و هماهنگی بین نوع شخصیت و نوع محیط شغلی باعث سازگاری بیشتر با شغل و حرفه فرد می‌گردد که به نوبه خود به رضایت شغلی منجر می‌شود. به گفته هالند چنین سازشی باعث انتخاب شغل مناسبتر، پیشرفت شغلی مقبول‌تر، ثبات عاطفی و روانی، فعالیت و خلاقیت بیشتر و رشد خصوصیات فردی می‌گردد (شفیع آبادی، ۱۳۷۶).

به طور کلی بجز رغبت‌های شغلی هنری و اجتماعی بین سایر رغبت‌های شغلی یعنی واقع بینی، جستجوگری، تهوری و سنتی با عملکرد آموزشی هیچ‌گونه رابطه‌ای مشاهده نشد. شاید یکی از دلایل آن این باشد که رغبت‌سنج هالند برای اولین بار در مورد دبیران به کار رفته است در صورتی که این ابزار در سراسر کشور توسط مشاوران برای هدایت تحصیلی - شغلی دانش‌آموزان سال اول دبیرستان به کار می‌رود و به عنوان پرسشنامه رغبت‌سنج خاص دانش‌آموزان مطرح می‌شود، در حالی که در اصل فقط برای دانش‌آموزان ساخته نشده است. به همین دلیل بعضی از دبیران نمونه در

بدیهی و عادی برای مردان محسوب شود و هیچ گونه ارتباط معنی دار آماری با عملکرد آنها، برای مثال، با عملکرد آموزشی در دبیران مرد را نشان ندهد. ولی برای زنان کار اقتصادی با توجه به ارزش اقتصادی آنها مزید بر فعالیتهای منزل می‌گردد. علاوه بر این زنان سراسر جهان پذیرفته‌اند که جنس تربیت کننده باشند (مکبی و ژاکلین^۱، ۱۹۷۴؛ به نقل از محمدی روزبهانی، ۱۳۷۸) پس تربیت فرزندان که برای زنان در جوامع مختلف امری عادی و ضروری است بر عهده آنهاست. از طرفی تواناییهای جسمانی مردان نسبت به زنان بیشتر است. همین مسأله می‌تواند همبستگی منفی بین ارزش اقتصادی و عملکرد آموزشی دبیران زن را ایجاد کند.

ارزش اجتماعی با عملکرد آموزشی در نمونه دبیران زن رابطه مثبت و معنی دار و در نمونه دبیران مرد منفی و معنی دار داشت. یعنی هر چه دبیران زن اجتماعی تر باشند عملکرد آموزشی بهتر و برعکس دبیران مرد اجتماعی تر عملکرد آموزشی ضعیف تری دارند. در اینجا سه دلیل می‌تواند مبین این نتیجه باشد:

۱. اینکه باز مسأله فرهنگی جامعه مطرح می‌گردد که در اکثر جوامع زنان را اجتماعی تر می‌دانند. تحقیق درباره تفاوت‌های جنسیتی نشان می‌دهد زنان نسبت به مردان مطیع تر،

منفعل تر و حالت وابستگی بیشتری دارند (گازای و شینفلد، ۱۹۶۸). زنان علاقه دارند رفتارهایی از خود بروز دهند که به عنوان حساسیت اجتماعی، دوستی و ارتباط با دیگران و آسایش و رفاه تلقی می‌شوند، حال آنکه رفتار مردان حاکی از غلبه و کنترل کنندگی و استقلال است (اینگلی، ۱۹۹۵). جنس مذکر بیشتر ذهنیت گرا و جنس مؤنث بیشتر به مردم تمایل دارد (مک گنیس^۲، به نقل از محمدی روزبهانی، ۱۳۷۸). همین موضوع موجب می‌شود که زنان جامعه، مناسب صفت منسوب شده شخصیت آنها که مورد انتظار است رفتار کنند این هماهنگی موجب همبستگی بیشتر و معنی دار ارزش اجتماعی با عملکرد آموزشی آنها گردد.

۲. دلیل دوم این است که دبیران زن فقط در دبیرستانهای دخترانه تدریس می‌کنند، در نتیجه همسانی جنس و ارزش اجتماعی در معلمین و دانش آموزان موجب ارتباط بیشتر و مثبت ارزش اجتماعی با عملکرد آموزشی آنان شود. در صورتی که دبیران مرد، علاوه بر دبیرستانهای پسرانه در دبیرستانهای دخترانه هم تدریس می‌کنند و رفتار اجتماعی آنها کمتر مورد انتظار دانش آموزان است، یعنی چندان مناسب شخصیت آنها محسوب نمی‌شود،

1- Moccoby & Jacklin

2- Mc Guinness

رفته است روی دانشجویان برای بررسی موضوعاتی متفاوت از موضوع این پژوهش به کار برده‌اند.

در خارج از کشور محمد جمیل منصور (۱۹۷۳) پژوهشی انجام داد. از جمله نتایج آن این است که بین دختران و پسران در ارزش استقلال و رهبری تفاوت وجود دارد و دختران در زیباشناختی (هنری) و ارتباط با دیگران از پسران متمایز هستند. این نتیجه با نتیجه حاضر در مورد ارزش اجتماعی در دبیران زن توافق دارد. طبق مندرجات جدول ۶ بین نگرش دبیران با عملکرد آموزشی آنان چه در نمونه دبیران زن، مرد و کل آزمودنیها هیچ گونه رابطه معنی‌دار وجود ندارد. این نتیجه، نتایج تحقیق حسین‌زاده و همکاران (۱۳۷۵) و نتایج تحقیقاتی را که در خارج از کشور توسط لاپیر (۱۹۳۰)، کوری (۱۹۳۷)، ویکر (۱۹۷۱)، و لامیرت (۱۹۸۰) صورت گرفته است (به نقل از شکرکن، ۱۳۶۶)، را تأیید می‌کند.

آیزن و فیشباین (۱۹۸۰) طی مطالعات متعدد خود به این نتیجه مطمئن رسیدند که نگرشها با رفتار رابطه دارند. مطالعات بعدی توسط سایر محققان وجود چنین رابطه‌ای را بین نگرش و رفتار مشاهده کرده‌اند. آیزن و فیشباین (۱۹۸۰) استدلال می‌کنند که سنجش نگرش باید در عناصر چهارگانه عمل، هدف، زمینه و زمان با رفتار همخوانی و مطابقت

حتی در دبیرستانهای دخترانه که خود اجتماعی هستند باز هم رفتار اجتماعی را از دبیران مرد به اندازه دبیران زن انتظار ندارند.

۳. سومین دلیل این است که طبق سایر تحقیقات و آماری که برای نمونه‌گیری در این پژوهش صورت گرفته تعداد دبیران مرد در رشته ریاضی - فیزیک بیشتر از دبیران زن و در ادبیات و علوم اجتماعی دبیران زن بیشتر از دبیران مرد هستند. در این صورت چون تدریس دروس رشته‌های ریاضی فیزیک رفتارها و فعالیتهای اجتماعی کمتری را می‌طلبد و برعکس دروس ادبیات و علوم اجتماعی خواهان رفتارهای اجتماعی بیشتری است، بنابراین از دبیران مرد انتظار رفتارهای اجتماعی کمتری وجود دارد.

تحلیل رگرسیون چندمتغیری ارزشها با عملکرد آموزشی با ورود ارزش اجتماعی ضریب رگرسیون معنی‌داری در سطح کمتر از ۰/۰۱ با $MR=0/395$ را نشان می‌دهد. البته با جهت مثبت برای دبیران زن و جهت منفی در نمونه دبیران مرد و مقدار همبستگی چندگانه از همبستگی ساده آنها بیشتر است.

با توجه به پیشینه تحقیق، در ایران پژوهشی که در راستای موضوع مورد تحقیق حاضر باشد یافت نشد. ولی احمدی (۱۳۶۸) و محمدی روزبهانی (۱۳۷۸) پرسشنامه آلپورت و ورنون را که در تحقیق حاضر به کار

تعداد فرضیه‌ها بیش از ۱۰۰ می‌شد. در خاتمه پیشنهاد می‌شود که پژوهشگران در زمینه آموزش و پرورش که اساس ترقی و تعالی جامعه و پیشرفت کشور است مناسب فرهنگ و شرایط آموزشی و پرورشی کشورمان ابزار بررسی و سنجش نگرشها، ارزشها و رغبتهای شغلی دست اندرکاران آموزشی و پرورش به خصوص معلمین را که عامل اساسی در این فرآیند هستند ساخته و به کار برند. به علاوه با توجه به اینکه این موضوع پژوهش تازه است لذا ضرورت دارد که توسط محققان مختلف در سطح وسیعتر و با حجم نمونه بزرگتر در مقاطع تحصیلی مختلف (ابتدایی، راهنمایی و متوسطه) بررسی شود. در این پژوهش و پژوهشهای قبلی مشخص گردیده است که بین برخی از رغبتهای شغلی و ارزشهای معلمین با عملکرد آموزشی آنان رابطه معنی‌داری به دست آمده است، لذا به مسئولین نظام آموزش و پرورش کشور پیشنهاد می‌شود که در گزینش معلمان به این نکته توجه نماید و افراد را به کاری بگمارند که متناسب با ویژگیهای شخصیتی آنان باشد تا بدین وسیله رضایت شغلی آنان بیشتر تأمین گردد و به سطح بهینه عملکرد نایل گردند.

داشته باشد. فقدان چنین همخوانی معمولاً به رابطه غیرمعنی‌داری میان نگرشها و رفتارها می‌انجامد. در پژوهش حاضر برای سنجش نگرش معلمان از نگرش سنج معلم مینه سوتا که توسط پژوهشگران ترجمه شده است برای اولین بار در کشور استفاده شد. احتمال دارد که این پرسشنامه با فرهنگ جامعه و همچنین با ضوابط و شرایط نظام آموزش و پرورش کشور تطابق کمتری داشته باشد، به همین دلیل رابطه‌ای بین نگرش دبیران با عملکرد آموزشی آنان مشاهده نشود.

از جمله تبیینهای دیگری که می‌توان در مورد عدم تأیید فرضیه‌های این پژوهش بیان نمود این است که تحلیلها بر روی کل معلمان بدون توجه به رشته‌ای که تدریس می‌کنند انجام گرفته است و اگر در هر گروه از معلمان (ریاضی - فیزیک، تجربی و علوم انسانی)، به تفکیک تحلیل صورت می‌گرفت شاید رابطه‌ای بین متغیرهای پیش بین و ملاک به دست می‌آمد و دلیل اینکه این کار صورت نگرفته است، این می‌باشد: (۱) به علت کوچک شدن تعداد نمونه‌ها (زیرگروهها)، (۲) وسعت کار، اگر می‌خواستیم برای معلمان رشته‌های مختلف رابطه بین نگرش، ارزشها و رغبتها را محاسبه کنیم با توجه به جنسیت

منابع

فارسی

- احمدی، سیداحمد (۱۳۶۸). روانشناسی نوجوانی و جوانان. چاپ اول، انتشارات مشعل.
- آرمند، محمد (۱۳۷۰). رابطه نگرش معلمان نسبت به روشهای تدریس فعال با ویژگیهای تخصصی و حرفه‌ای. سازمان مطالعه کتب دانشگاهی علوم انسانی.
- آناستازی، ا. روان آزمایی. ترجمه: محمدنقی براهنی (۱۳۶۴). تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
- آیزن، ایساک (۱۹۸۸). نگرشها، شخصیت و رفتار. ترجمه جعفر نجفی‌زند (۱۳۷۴). تهران: نشر دانا.
- بدر، ل.، دزیل، ژولامارش، ل. (۱۹۹۹). روانشناسی اجتماعی. ترجمه: حمزه گنجی (۱۳۸۰). تهران: نشر ساولان.
- حسین‌زاده، فتح‌الله؛ آبروش، حسن؛ آریانپور، اصغر؛ نادری، ابراهیم و دهقان، اسدالله (۷۵-۱۳۷۴). بررسی میزان آشنایی معلمان پایه اول تا پنجم ابتدایی شهرستانها و مناطق کنگان، بوشهر، دیلم، جرم و ریز با روشهای تدریس و مفاهیم علمی دروس پایه مربوطه و نگرش آنان به شغل معلمی، شورای تحقیقات آموزش و پرورش.
- خلیفه، عبداللطیف محمد. بررسی روانشناختی تحول ارزشها. ترجمه سیدحسین سیدی (۱۳۷۸). مشهد: انتشارات آستان قدس رضوی.
- زورقی، ناصر (۱۳۷۲). طرح عوامل مؤثر در رغبت و رضایت به شغل معلمی در استان سیستان و بلوچستان، شورای تحقیقات آموزش و پرورش.
- شریفی، حسن (۱۳۷۷). اصول روانسنجی و روان‌آزمایی. چاپ پنجم، تهران: انتشارات رشد.
- شفیع‌آبادی، عبدالله (۱۳۷۶). راهنمایی و مشاوره شغلی و حرفه‌ای و نظریه‌های انتخاب شغل. چاپ نهم، تهران: انتشارات رشد.
- شکرکن، حسین (۱۳۶۶). رابطه میان نگرش و رفتار. مجله علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه شهیدچمران اهواز، شماره اول.
- شیرافکن، سلطانه‌علی (۱۳۷۶). مقایسه اولویتهای ارزشی نوجوانان با والدین. رساله کارشناسی ارشد، دانشگاه علامه طباطبائی.
- علاقه‌بند، علی (۱۳۷۴). جامعه‌شناسی آموزش و پرورش. تهران: انتشارات بعثت.

گنجی، حمزه (۱۳۷۸). روانشناسی کار. تهران: نشر ارسباران.

محمدی روزبهانی، کیانوش (۱۳۷۸). بررسی رابطه نظام ارزشی و رشد اخلاقی با هویت‌یابی در دانشجویان دانشگاه شهید چمران اهواز. رساله کارشناسی ارشد روانشناسی تربیتی دانشگاه شهید چمران اهواز.

مقدم، بدری (۱۳۶۶). کاربرد روانشناسی در آموزشگاه، چاپ چهارم، انتشارات سروش.

نورالدین، میثاق‌الله (۱۳۴۸). تحقیق در تست بررسی ارزشها. رساله کارشناسی ارشد دانشگاه تهران.

انگلیسی

- Ajzen, I. and Fishbein, M. (1980). *Understanding Attitudes and Predicting Social Behavior*. Englewood-Cliffs, NJ: Prentice- Hall.
- Fishbein, M. and Ajzen, I (1975). *Belief, Attitudc, Intention and Behavior: An Introduction to Theory and Research*. Reading, MA: Addison- Wesley.
- Parkes, Katharine: R. (1989). The performance and subsequent employment status of students. Academic and attitudinal predictors. *British Educational Research Journal*, 15.3.,243-246.
- Perkin. Harold (1983). *The Teaching Profession and the Game of Life in Teaching a Profession?* Perer Gordam (Editor). Institute of Education, University of London.
- Holland, J.I. (1966). *The Psychology of Vocational Choice*. Waltham, Mass: Blaisdell.
- Cook, M. (1981). The unemployment of newly trained post- graduate teachers. *British Educational Research Journal*, 13, 139-145.

دریافت مقاله: ۷۹/۱۰/۵

دریافت مقاله تجدیدنظر شده: ۸۰/۲/۱۰

پذیرش مقاله: ۸۰/۹/۵